

CUM L-AM INTERPRETAT PE LENIN

Munca mea la rolul lui Lenin din piesa *Familia* de I. Popov, piesă închinată adolescenței și tinereții marelui conducător, a început odată cu realizarea adaptării radiofonice, în urma căreia mi s-a propus să interpretez același rol la Teatrul „C. I. Nottara” — care înscrisesse piesa în repertoriu. Sigur că emoția și bucuria au fost mari pentru mine, dar și teama că nu mă voi putea ridica pînă la înălțimea rolului, mai ales că pentru prima dată în țara noastră apărea pe afișul de teatru numele lui V. I. Lenin.

Îmi dădeam seama, de la început, de marea răspundere ce-mi revenea mie, un tânăr actor care ieșisem de pe băncile Institutului abia de un an de zile.

Îmi dădeam seama de marea complexitate a rolului, deoarece, spre deosebire de piesele consacrate vieții și activității marelui dascăl, — care ni-l zugrăviseră la maturitate, conducător încercat și recunoscut al proletariatului — piesa lui Popov înfățișează procesul de frământări și căutări din anii adolescenței și tinereții lui V. I. Lenin, ani care au pregătit activitatea revoluționară de mai târziu.

Sarcina mea nu era deloc ușoară. Trebuia să redau pe elevul Vladimir Ulianov

la 16 ani, plin de tinerețe și avînt, dîrz, cum-pănit, echilibrat, entuziast, hotărît, cu o mare delicatețe și gingășie sufletească, nervos dar și stăpînit, cu o matură putere de gîndire, un suflet nobil și generos, însetat de știință și literatură, de dreptate și adevăr, neînfricat în lupta pentru convingerile sale. Trebuia să comunic scenic convingerea că acest tînăr va deveni în curînd titanul gîndirii și acțiunii omenesți.

În finalul piesei (după un interval de opt ani), trebuia să redau pe Lenin așa cum îl cunoaștem din portrete, nu ca pe un copil, ci ca un luptător și gînditor marxist format și educat, devotat fără nici o rezervă clasei muncitoare, pe cel care a pus temelia marelui Partid marxist din Rusia; trăsăturile celui mai uman dintre oameni.

Stamate Popescu în „Familia” de I. Popov — Teatrul „C. I. Nottara”

— Ce am făcut pentru a împlini sarcina grea care mi-a pus în față cele mai grele probleme și frământări din viața mea, timp de aproape cinci luni de zile?

— Am cercetat mai amănunțit metodele și tezele lui C. Stanislavski care mi-au fost jaloane, însușindu-mi-le pentru întreaga mea activitate viitoare.

— Prima etapă de muncă a fost studierea condițiilor social-politice dintre anii 1885—1900, în care perioadă este plasată piesa, anii mișcărilor și grevelor muncitorești din Rusia.

— Am cercetat principiile vechii școli țariste în care domnea teroarea: „Școală — așa cum a numit-o Lenin mai târziu — a buchiselii și a muștruluielii și a tocelii care căuta să facă din tineretul studios sluși credincioase ale autocrației”.

— Apoi am trecut la cunoașterea vieții marelui conducător, citind zi și noapte din operele lui atât de vaste, din scrierile despre el, din scrierile închinat lui. De cel mai mare ajutor mi-au fost amintirile surorii sale Ana Ulianova Elizarova, care povestește amănunțit despre Lenin, începând cu vârsta de 5 ani până în ultimele zile ale vieții sale.

Am citit, în aceeași măsură, amintirile lui Gorki, ale lui Babușkin, pe Maikovski și pe alți tovarăși de luptă ai marelui conducător.

În acea perioadă, am vizionat în permanență toate filmele documentare existente la noi, în care apărea figura lui Lenin.

În plină perioadă de elaborare, atunci când eram angrenat în muncă, am cunoscut cartea biografică a actorului de film Maxim Strauh, cel care a întru-chipat figura lui Lenin în mai multe filme (*Omul cu arma, Neuitatul an 1919*), carte în care se vorbește despre creațiile actorului și în special de crearea chipului lui Lenin.

Strauh povestește că scenariul filmului *Cartierul Viborg* era terminat, și regizorii Kozințev și Trauberg se frământau cu privire la modul în care ar trebui să rezolve interpretarea chipului lui Lenin. După multe luni de căutări, ei au găsit pe un oarecare Ivanov, de o asemănare uimitoare cu Lenin. Au început repetițiile cu acest actor-amator, și pe lângă alți regizori tineri care lucrau cu actorii, Maxim Strauh, el însuși tânăr, avea ca sarcină inițierea artistică a lui Ivanov. Astfel a început turnarea filmului în care Lenin era interpretat de artistul amator. După primele secvențe, s-a constatat că deși asemănarea fizică era perfectă, nimic din marea personalitate a lui Lenin, din simplitatea sa, din geniul său, nu era redat pe peliculă. Filmul a fost reînceput și terminat cu Șciukin — primul și cel mai bun interpret al lui Lenin.

Propunându-i-se după mulți ani lui Strauh să interpreteze prima dată în teatru — pe urmă în film — acest rol, el arată că a tras concluzia că actorul-interpret al lui Lenin trebuie să redea în primul rînd sufletul acestui personaj, chipul lui interior.

Foarte folositoare mi-au fost discuțiile purtate cu regizorul și omul de teatru sovietic Kliusnikov, care s-a născut în Simbirsk, locul de naștere, al lui Lenin. Acesta mi-a povestit cum arătau locurile natale ale lui Lenin, obiceiurile, cîntecele pescarilor de acolo, și, chiar despre Lenin, pe care-l văzuse cînd era copil. În timpul pregătirii spectacolului, a vizitat teatrul nostru artista poporului S. V. Ghiatinova care pusese în scenă spectacolul la Moscova și jucase în acest spectacol; discuțiile purtate cu ea ne-au fost de un mare ajutor.

Priveam neîncetat reproduceri de picturi, statui și monumente, fotografii, înfățișându-l pe Lenin de la vârsta copilăriei până în ultimele zile ale vieții, reproduceri pe care le țineam pe pereții camerei mele, pe biroul meu și pe bibliotecă în toate colțurile, zi și noapte, cercetîndu-le. Nici acum nu pot uita o fotografie în care „cel mai uman dintre oameni” ținea mîna dreaptă cu cotul pe speteaza unui scaun, iar pumnul simplu, dar puternic, părea că strînge în el destinele pămîntului întreg. Niciodată nu am crezut că am redat pe deplin trăsăturile acestui geniu, dar am fost mulțumit cînd cronicile ziarelor și revistelor după sfîrșitul muncii, au relevat că am pus accentul pe trăirea interioară, pe înțelegerea ideologică și afectivă a rolului. În cariera mea artistică, acesta a fost cel mai complex rol; cu marea lui gamă de sentimente înălțătoare, cu materialul documentar atât de vast și de luminos la care m-a îndrumat pentru a-l interpreta, acest rol m-a înarmat totodată cel mai mult și pe plan politic.